

Асоціація аспірантів-юристів

**Міжнародна
науково-практична
конференція
«Теорія і практика правотворчої
та правозастосовної діяльності у
контексті сучасних
реформаційних процесів»**

м. Харків, 29-30 жовтня 2013р.

ТОМ 2

м. Харків

Теорія і практика правотворчої та правозастосовної діяльності у контексті сучасних реформаційних процесів: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 29-30 жовтня 2013 року. - у 2-х томах. - Х. : ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2013. - Т.2. - 116 с.

Видається в авторській редакції. Редакційна колегія Асоціації аспірантів-юристів не завжди поділяє погляди, думки, ідеї авторів та не несе відповідальності за зміст матеріалів, наданих авторами для публікації.

У видані зібрані тези подані на Міжнародну науково-практичну конференцію «Теорія і практика правотворчої та правозастосовної діяльності у контексті сучасних реформаційних процесів», які містять дослідження з загальнотеоретичної юриспруденції та з основних галузей права і юридичної науки: міжнародне, адміністративне, фінансове, конституційне, цивільне, господарське, кримінальне, трудове.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРОРА У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	
Тогобіцька А.А.	44
ПРОБЛЕМА КВАЛІФІКАЦІЇ СУМІЖНИХ ПРАВОВІДНОСИН – ПРОГАЛИНИ ПРАКТИКИ	
Триньова Я.О.	45
ПОНЯТТЯ КОРПОРАТИВНОГО ШАНТАЖУ	
Устименко А.О.	47
НАБУТТЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ПРЕДМЕТ ІПОТЕКИ НА ПІДСТАВІ РІШЕННЯ СУДУ: ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ПРАВАЗАСТОСУВАННЯ	
Шаганенко В.П.	48
ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДА ПО ПРАВАМ ЧЕЛОВЕКА КАК ИСТОЧНИК ПРАВА В УКРАЇНЕ	
Юрченко А.И.	50
ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДЯН-ПІДПРИЄМЦІВ В УКРАЇНІ	
Ямкова І.М.	52
ОСОБЛИВОСТІ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ ПРИЙОМНОЇ СІМ'Ї В УКРАЇНІ	
Яніцька І.А.	54

НАПРЯМ 5. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО 56

ШЛЯХИ ДО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ НАСИЛЬСТВА ТА КАТУВАННЯ. ЖОРСТОКА ПРАВДА ПРО ДІЇ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ	
Барна В.В., Зайцева Д.А.	56
СУДДІВСЬКИЙ РОЗСУД ПРИ ПРИЗНАЧЕННІ ПОКАРАННЯ	
Бережний К.С.	58
ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ ПРОГРЕСИВНОЇ СИСТЕМИ ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ДОВІЧНОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ	
Лапінський І.І.	59
ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ У ПОПЕРЕДЖЕННІ ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ	
Мірошниченко І.С.	61
ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ І МОРАЛЬНА ПІДТРИМКА ЗАСУДЖЕНОГО ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ ЯК ПРОЯВ ДУХОВНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	
Оксенчук І.В., Яцишин Ю.М.	63
ОКРЕМІ ПИТАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПРИХОВУВАННЯ ЗЛОЧИНУ	
Смушак О.М.	64
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІЙСЬКОВИХ ЗЛОЧИНІВ.	
Тлепова М.І.	66
КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СПОРТСМЕНІВ ЗА ШКОДУ ЖИТТЮ ТА ЗДОРОВ'Ю, ЗАПОЯНУ В ХОДІ СПОРТИВНИХ ЗМАГАНЬ	
Трикур М.Ю.	67
СВІТОВИЙ ДОСВІД МІНІМІЗАЦІЇ ПОБУТОВОГО НАСИЛЬСТВА	
Шевчук Т.І.	69
РОДОВИЙ ОБ'ЄКТ ВИКРАДЕННЯ ЛЮДИНИ	
Шипович Ю.В.	71
ІСТОРИЧНА ГЕНЕЗА РОЗВИТКУ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ СТЯГНЕННЯ ДО ОСІБ, ПОЗБАВЛЕНИХ ВОЛІ НА ЦЕВНИЙ СТРОК ЗА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ	
Яремко З.В.	72

НАПРЯМ 6. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА 75

ОСОБЛИВОСТІ РОЗСЛІДУВАННЯ НАПАДІВ НА ІНКАСАТОРІВ	
Ващук О.П.	75
МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ПРАВ ЗАСУДЖЕНИХ ДО ДОВІЧНОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ ЗВЕРНУТИСЯ ДО МІЖНАРОДНОЇ СУДОВОЇ ІНСТАНЦІЇ	
Коваленко Г.В.	77
ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ПІДСТАВ ЗАКРИТТЯ КРИМІНАЛЬНОЇ СПРАВИ	
Литвинов В.В.	79
КРИТИЧНИЙ ПОГЛЯД НА ОКРЕМІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО РЕФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ АДВОКАТУРИ В УКРАЇНІ	
Меланчук А.В.	80

Список використаних джерел:

1. Кримінально-виконавчий кодекс України: Чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 15 лют. 2008 р.: (відповідає офіц. текстові). – К.: Вид. ПАЛІВОДА А.В., 2008. – 88 С. – (Кодекси України).
2. Кримінально-виконавчий кодекс України: Науково-практичний коментар / А.Х. Степанюк, І.С. Яковець; за заг. ред. А.Х. Степанюка. – Х.: ТОВ “Одісеї”, 2008. – 560 с.
3. Релігійні організації / Н.П. Гасва // Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К.: “Укр. енцикл.”, 1998. – Т.5:П-С. – 2003. – С. 287.

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУБ’ЄКТІВ ПРИХОВУВАННЯ ЗЛОЧИНУ

Смушак О.М.

старший викладач кафедри кримінального права Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

На сьогоднішній день інститут приховування покликаний сприяти не тільки попередженню, але і запобіганню суспільно-небезпечних діянь, викриттю винних осіб і виявленню латентних злочинів.

Питання кримінальної відповідальності за задалегідь не обіцяне приховування злочину закріплено в ч. 6 ст. 27 КК, та врегульовано в ст. 396 КК (Приховування злочину).

В даній статті буде зосереджена увага на одному з елементів складу злочину - суб’єкті злочину. Особа може нести кримінальну відповідальність за вчинене нею суспільно небезпечне діяння лише тоді коли вона: 1) є фізичною особою, тобто людиною; 2) є осудною; 3) досягла віку, з якого може настати кримінальна відповідальність [1, с. 73]. Перелічені ознаки суб’єкта злочину є обов’язковими, і відсутність хоча б однієї із вказаних ознак, означає відсутність складу злочину.

Суб’єктом задалегідь необіцяного приховування може бути фізична осудна особа, яка досягла до моменту вчинення злочину шістнадцятилітнього віку. Законодавець тут виходить із психологічних особливостей розвитку особистості, які дозволяють особі досить ясно усвідомлювати соціальний зміст обов’язків які покладаються на неї а також розуміння наслідків їх порушення.

Осудність, як і вік, має велике значення не тільки для встановлення суб’єкта злочину, але і для всього складу діяння в цілому. Здатність правильно розуміти і оцінювати фактичну сторону і значення своїх дій і при цьому керуватись своєю волею і діями, чи утримуватись від необдуманих вчинків відрізняє осудну особу від неосудної.

Свідомість і воля являє собою найбільш важливі психічні функції. Володіючи здатністю мислити людина здатна правильно оцінювати свою поведінку, вибирає різноманітний її варіант, який відповідає мотивам, меті, завданням і потребам суб’єкта.

Якщо початковим моментом приховування слід вважати вчинення активних дій, спрямованих на приховування злочинця або слідів злочину то кінцевий момент приховування характеризується рядом обставин, до яких можна віднести: добровільне припинення приховування (за власною волею), злочинця, слідів злочину; припинення приховування, яке зумовлене дією правоохоронних органів (не пов’язані з волею особи) його затримання і притягнення до кримінальної відповідальності; обставин, які ліквідують злочинність діяння (прийняття нового закону, внесення змін до закону, сплив строків давності притягнення до кримінальної відповідальності за прихований злочин).

В ч. 2 ст. 396 КК України зазначається коло осіб, які звільняються від кримінальної відповідальності. До них відносять членів сім’ї чи близьких родичів особи, яка вчинила злочин, коло яких визначено законом.

До числа близьких родичів належать: батьки, дружина (чоловік), діти, рідні брати і сестри, дід, баба, онуки [1, с. 283].

Членами сім’ї є особи, які спільно проживають і ведуть спільне господарство. До членів сім’ї, крім близьких родичів, можуть належати й особи, які перебувають на вихованні чи утриманні потерпілого [1, с. 1089].

За радянським кримінальним законодавством, факт родинних відносин не враховувався при визначенні кримінальної відповідальності за приховування і недонесення. Не розглядається цей факт і як обставина, яка пом’якшує відповідальність за ці злочини. Особи, які знаходились в родинних відносинах з винним, що вчинив злочин, несли кримінальну відповідальність за приховування і недонесення на загальних підставах.

В працях юристів радянського періоду розглядалось питання про врахування родинних зв’язків у випадку притягнення осіб, які здійснюють приховування до кримінальної відповідальності. Н.С. Таганцев, коментуючи «Уложення про покарання кримінальні і виправні» 1845 року, звертає увагу на ст. 128, яка звільняла від кримінальної відповідальності за приховування і недонесення, осіб, які перебували в близьких родинних зв’язках із особою, яка вчинила основний злочин. При цьому закон розрізняв: близьких родичів до яких відносились: подружжя, батьки і діти, родичі по висхідній і нисхідній лінії,

брати і сестри; причетні до цієї категорії зовсім звільнялися від відповідальності. До другої групи відносяться близькі свояки, які отримавши від особи яка вчинила злочинне діяння виховання або іншим способом вчинив щодо нього благодійність; причетні даної групи, у випадку, коли за саме злочинне діяння настає смертна кара або каторга, карались, але з меншим рівнем покарання, а в інших випадках теж звільнялись від відповідальності [2, с. 808].

Стосовно даного питання в літературі не має єдиної точки зору. Багато науковців підтримують думку законодавця, стосовно не притягнення до відповідальності за приховування родичів винного.

М. Х. Хабибулін, вважає, що за загальним правилом, притягувати до кримінальної відповідальності за заздальгдгдгдг необіцне приховування і недонесення близьких родичів винного є недоцільно [3, с. 78-79].

М.І. Ковалёв пропонує ввести кримінальну відповідальність за приховування близьких родичів, які скоїли особливо небезпечні злочини проти держави або деякі інші тяжкі злочини, і вважає, що відмінати відповідальність за ці злочини не слід через їх підвищену суспільну небезпеку [4, с.105].

Н.С. Косякова пропонує звільняти від відповідальності, осіб винних у приховуванні злочинів вчинених родичами, виняток у цьому правилі становлять злочини, які вчиняються родичами не з родинних почуттів, а з корисливих [5, с. 115].

Ступінь тяжкості вчиненого злочину, корисливий мотив і сюди можна віднести вчинення діяння повторно є досить вагомими підставами притягнення до кримінальної відповідальності. Законодавцю слід звернути увагу на ці підстави, оскільки ступінь тяжкості відповідальності в поєднанні з корисливим мотивом, а також повторне вчинення тяжких чи особливо тяжких злочинів не може виправдати, чи звільнити від відповідальності навіть і родичів винного.

КК Білорусії взагалі не звільняє від кримінальної відповідальності за приховування близьких родичів винного (ст. 405) [6, с.192-193]. На відміну від КК Білорусії, КК Йорданії (ч.2 ст. 84) звільняє від кримінальної відповідальності членів сім'ї злочинця (подружжя, брати, сестри і близькі родичі), оскільки між ними є родинні зв'язки [7, с. 69].

В.С. Гелашвілі пропонує встановити загальний принцип караності тих злочинів за які може бути призначене покарання у вигляді позбавлення волі на строк не менше трьох років [10, с.147]. Для порівняння в даний час має бути не менше п'яти років позбавлення волі (ч.4 ст. 12 КК України). Б.Т. Разгільдзев визнає за необхідне притягувати до кримінальної відповідальності за причетність до злочину, який не відноситься до тяжких, обгрунтовуючи це тим, що вони теж, як правило вчиняється особами, які здатні продовжувати злочинну діяльність [8, с. 48].

Суспільство може нормально функціонувати тільки при умові виконання всіма його членами певних обов'язків. Людина, яка поставлена в дану систему, стає необхідною ланкою її функціонування, вона повинен не тільки сприяти його розкриттю, але і попереджати настання небезпечних наслідків, які виникають з боку інших людей.

Підсумовуючи вище викладене варто зазначити, що законодавцю слід внести певні зміни до ст. 396 КК України, зробити певні застереження, що стосуються приховування злочину членами сім'ї чи близькими родичами і притягувати їх до відповідальності.

Список використаних джерел:

1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. -4-те вид., переробл. та допов. / За ред. М. І. Мельника, М. І. Хавро-нюка. - К.: Юридична думка, 2007. - 1184 с
2. Таганцев Н. С. Русское уголовное право : лекции / Н. С. Таганцев. – 2-е изд., перераб. - СПб. Часть общая. – Т. 1. – 1902. – 816 с.
3. Хабибулин М. Х. Ответственность за укрывательство преступлений и недоносительство по советскому уголовному праву / М. Х. Хабибулин. – Казань. : Изд. – Казанского ун-та, 1984. - 136 с.
4. Ковалёв М. И. Ответственность за укрывательство преступлений в уголовном законодательстве США и Англии / М. И. Ковалёв // Саратовский юридический институт. – учёные записки. – выпуск № 4. – Саратов: изд-во «коммунист», 1956. – С. 86-105
5. Косякова Н. С. Прикосновенность преступлению по российскому уголовному праву: становление, состояние и перспективы развития [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 “Уголовное право и криминология; уголовно-исправительное право” / Косякова Наталья Сергеевна. – М., 2001. – 212 с.
6. Селецький С. І. Кримінальне право : Загальна частина: Навчальний посібник / С. І. Селецький. – К. - 2007. – 264 с.
7. Садди Я. М. Соотношение соучастия и прикосновенности к преступлению по уголовным кодексам Йордании и Украины / М. Я. Садди // Вісник Одеського національного університету. Вип. 1., Т 14: Правознавство. - Одеса, 2009. – С. 64-71.
8. Пионтовский А. А. Советское уголовное право / А. А. Пионтовский. - [изд. третье, испр. и допол.]. – М. – Л., 1929. – Т. 1 Общая часть. – 372 с.